

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — 2 „ — „ Na štvrt roka — 1 „ 20 „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník, kraj. vyslanec. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	---

Po slávnosti Sväto-Štefanskej.

Keď svätú pravicu prvého a svätého kráľa uhorského niesli v sviatočnej procesii na hradnom vrchu Budína, aj nálada prítomných tu pútnikov posvätila sa, a s nimi nálada všetkých v Uhorsku katolíkov. Srdece jejich, ktoré inokedy len boje o každodennú výživu vyrušujú, opanovala skrúsenosť a svätoúcta. Veď nenie takého katolíka a dobrého vlastenca, ktorý nesklonil by hlavu pred veľkosťou a svätosťou prvého kráľa nášho, ktorý meno svoje tak hlboko zapísal do menoslovu svätých cirkve rímsko-katolíckej. Aj bude ono tam na veky sa skvieť medzi najväčšími: Áno! Svätý Štefan slávu mena svojeho si poistil, tak, že zakiaľ cirkev sv. stojí, to meno ctíť a obdivovať budú všetci katolíci a všetci praví synovia vlasti. Veď Svätý Štefan tak je naznačený v dejepise národa, a dielo jeho tak je velebné, že ani moderní liberálni pohani neumenšia ani jedno ani druhé, akokoľvek sa aj o to ustávajú. Národ neopustí svätého kráľa. Veď koľko ráz len národ klesal a pocítil ťlahanie trpkého osudu: zakaždým obrátil zrak, pamäť a srdce svoje k sv. Štefanovi, a od neho pýtal pomoc a potechu, a v ňom skladal dôveru, akožto v nebeskom vodcovi národa. Či Tatár, či Turek pustošil krajinu a vraždil národ, či vlastní synovia krajiny chytili zbroj jeden proti druhému: zakaždým vznášaly sa vrúčne modlitby k sv. Štefanovi. A toto bola jediná nádej a potecha naša v toľkých nebezpečenstvách. Ona dala silu a vytrvanlivosť národu, že prežil nešťastia, že porazil nepriateľov a že neklesol na veky. Deväťsto rokov tomu, čo pokračuje sv. kráľ v diele svojom na nebi, ako to začal na zemi,

t. j., že oroduje u Boha a u Matky Božej za národ, ktorý on postavil na pevný základ, ktorý on priviedol do cirkve svätej, a ktorý on bránil za toľké stoločia.

Svätý Štefan vždy zaujal sa za národ svoj, keď bol v nešťastí, a orodoval zaň u Boha, aby doprial života národu, ktorý on obrátil na katolícku vieru.

A či smieme pochybovať v tom, že jedine tejto prímluve máme ďakovať, že národ žije? Nie? Veď sv. Štefan je najväčší náš orodovník. Aj dnes tá nádej preplňuje srdcia naše, že sv. Štefan i napozatým bude patrónom naším, a že Boh na prosbu jeho nikdy nás neopustí. Preto aj teraz voláme so skrúšeným srdcom: Oroduj za nás svätý kráľu, lebo sme nešťastliví! Žehnaj nás so svätou pravicom tvojou, lebo tráplivé starosti naplňujú srdcia naše! Hrozí nám hlad a mor, a je nám do zúfania. Nie sme šťastliví ani v rodinnom, ani v spoločenskom kruhu. Viera, ktorú Ty s apoštolskou horlivosťou hlásal si, skrze lahostajnosť predných a skrze plané zákony upáda. Ani ústava a celá ústrojnosť dedičstva tvojho nenie taká, že by mohla blažiť nás. Ani riaditeľstvo nenie nám priateľské a nezastupuje úradu tak, ako by malo; ani spravodlivosť nenie taká, aká bola za tvojhoj doby. Tys' netrpel krivdy a násilenstvá. Slúžil si v pravde, a trestal si nespravodlivosť. V každom skutku tvojom viedol ťa sv. kríž Spasiteľov. A či je to aj teraz tak? Oh, Ty vidíš z vysosti neba, čo zostalo z hrdinského a z bohabojného národa tvojho. A či my dobrovolne vyvolili sme si prepať a biedny osúd, ktorého ťažká ruka až k zemi tlačí nás? Nie! Ale vodcovia naši neboli verní, spravodliví a prí-

kladní; a neboli takí kresťania, aký Ty si bol. Istotne neboli by sme tak nešťastliví, keby vodcovia národa tak hájili kresťanstvo, ako Ty si ho hájil, a keby tak vzývali Boha, ako Ty si Ho vzýval. Tvoje nariadenia boli k spásu národa, ale liberalizmus našej doby len k smrti nás pripravuje. Toto sú žaloby naše. Oh, svätý kráľu, nestrestaj preto národ tvoj, ale vyprostredkuj preň milosť a požehnanie. Daj vnuknutie nápadníkovi tvojemu, včulajsiemu kráľovi a všetkým riaditeľom krajiny, ako majú udržať národ v dobrom, aby žil v pokoji a blažene; aby vzýval Boha, ktorého vieru hlásal si ako apoštol. Lebo ak pravá viera nebude naplňovať srdce národa, ak nebude pannať vo všetkých naručeníach krajinských duch kresťanský: tak národ tvôj klesne a zahyne.

Oh svätý kráľu, odstráň od nás nešťastia a rozbroje. Daj, aby sme žili v láske a vo svornosti, ako sa to patrí na verných synov vlasti. Prijmi nás do svojej milosti a požehnaj nás. Nech aj teraz robí svätá Tvoja pravica tolko dobrodenia, ako volakedy! Veľkú potrebu máme na Tvoju pomoc a na Tvoje orodovanie. Sme nešťastní a opustení. Blúdime v tme, jedine zúfanie volanie naše: Svätý Štefan neopušť nás, ... ozýva sa a dáva nám nádeje. F.

POLITICKÉ CHÝRY.

Boj nenávisťi proti ľudovej strane.

Jedny pešťanské noviny, týždenne vychodiace — tak sa zdá, vytýčily si za cieľ hanobiť stranu ľudovú v každom čísle. Je to zaiste zvláštne, že sa nachádzajú také slovenské noviny, ktoré píšú tak, akoby slovenských bratov našich nič iné nebolelo, nič iné ich nešťastnými nečinilo, iba len strana ľudová. Noviny tie aj v poslednom čísle na dvoch stranách mrzačia sa so stranou ľudovou. Ešte i grófa Zichy-ho, ba aj Molnára napádajú a celú politiku ľudovú nazývajú panským huncúctvom. Aj to je im nie po vôli, že ľudová strana nevádi sa s kat. biskupami a šetrí jejich hodnosť. Lebo že kat. biskupi v každom pastierskom liste sedemkrát ukrižujú Krista. Jedným slovom tak predstavujú ľudovú stranu, ako dajakú bandu zdieračov ľudu, medzi ktorými poriadny človek byť a ku ktorým pristúpiť nemôže.

Nuž k tomu je treba veľká zaslepenosť, aby daktorý «priateľ ači obranca pravdy a ľudu» takto osmelil sa písať. Komu k vôli to čini? A či proti liberálom ničoho nevie? Tí sú mu svätí a nevinní. Pisateľ tých pomlúv môže nám uveriť, že s jeho zúrivosťou proti ľudovej strane nebudú spokojní ani zkušenejší Evanjelíci, nieto ešte Katolíci. Áno, aj zpomedi Evanjelikov tí najväčnejší nikdy nezapierali a nezapierajú toho, že ľudová strana má aj za ľud slovenský zásluhy veľké a že preto stranu túto žiaden rozumný politik napádať nesmie. Tí, ktorí čítať budú oné zúrivé články správne môžu si predkladať otázku: prečo sa tu útočí na stranu ľudovú, keď je temer isté, že nebudú-li mať slovenskí voličia ľudových ablegátov, nuž iných im vláda nepripustí, iba liberálnych? A keď noviny tie tak strašno zhumplujú počestnosť ľudovej strany: čo-že majú potom robiť takí poctiví ľudomilovia, ktorí by si priali v lóne strany našej bezzistne pracovať za dobro ľudu?

Konštatujeme, že noviny tie s toľkou zaslepenosťou a nápadnou prepriatosťou iba liberálom ženú vodu na mlyn. A kto im bude za to povďačným? Právi a rozumní priatelia ľudu zaiste nie.

Poriadky ohľadom na nedostatok krmu.

Uhorská vláda vydala zákaz vyvážať krm von z krajiny, aby tak oblahčilo sa domácej potrebe. Zákaz vzťahuje sa menovite na kukuricu, ovos, bôb, ľadník, zemiaky, ďatelinu, seno, slamu, sečku atď. A ministerstvo obchodu porobilo poriadky, aby bol lacnejší dovoz krmu z jednej stolice do druhej. Z cudzozemska k nám krm dovážať nemožno, lebo susedné štáty porobily si tiež také poriadky pre seba.

Okrem toho vláda povolila, aby sa mohlo šustie (suchý list) sbierať po horách na podstielku. Ďalej dovolené má byť i to, aby sa aj zelené listy (vetvičky) smely sbierať zo stromov a krikov v lesoch, ako náhradný krm pre statok.

Jednotlivé hospodárske spolky a právomocnosti (stolice) vyzývajú vládu, aby poskytla lacné alebo aj bez úrokov pôžičky, za ktoré by sa nakúpily potrebné pre ľud potraviny a krm pre statok, a tieto veci by ľud potom za kúpnu cenu sebe obstaral mohol. Tiež žiadajú lacné ceny železničnej premávky pri dovážaní potrebného krmu.

Toto sú všetko veľmi dobré poriadky. My vyzývame priateľov ľudu, aby prezvedeli sa o všetkom, aké kde stoličné vrchnosti výhody dávajú ľudu a potom nech poučia ľud, aby sa vedel kde obrátiť. — Ale všetky tieto poriadky len veľmi málo pomôžu ľudu. Pekne je, keď vláda starie sa o lichvu, no ešte peknejšie by bolo, keby sa starala trochu aj o ľud. Lebo nielen lichva bude psotu trieť, ale ešte väčšmi aj ľud. Bolo by treba zakázať vývoz aj tých potravín, ktoré sú pre ľud. A jestli chce vláda základne odpomôcť všestrannej biede, mala by sa chopiť aj takých základných prostriedkov, ktoré by jedným ťmahom zahnały biedu. Na pr. koľko zemiakov znivočí sa na sprosté pálenie, alebo koľko najlepšieho jačmeňa na pivo? Bez pálenky a piva by ľud zaiste nepomrel hla-

dom. Keby teda vláda vyriekla, že tohoto roku sa dovoli len polovic tolko pálenky páliť a jačmeňa len polovica na várku predávať: zostalo by zdravej potravy nadostač i pre ľudí i pre statok. Ale vláda väčšmi šetrí korheľov, šenkárov, pálenice a pivovary, nežli chudobu. Sprosté pálené a nepotrebné pivo musí byť, a keď nebude chleba, môže chudoba potom aj hladom pomreť.

Posledné zasadnutie snemové.

V snemovni veľmožov za jeden deň vybavili hádku nad rozpočtom. Predmety pojednávania ani prečítať nedali, aby sa len čím skôr zbavili práce. Podarilo sa im to, lebo len málo rečníkov hlásilo sa, aj tí rečnili len na krátko. Barón Prónay hovoril za samostatné colné územie. Antal Gábor ale žiadal podporu pre kalvínske cirkve a kňazov ich na základe XX. čl. zák. z roku 1848. Jemu odpovedal minister Tisza v tom smysle, že zákon ten prevedie, ale že na sekularizáciu majetkov cirkevných dnes žiaden uhorský politik myslieť nemôže, ani nemyslí.

Arcibiskup Szmrecsányi odpovedal kalvínovi Antalovi Gáborovi, aby sa nestaral o vnútorné záležitosti katolíckej cirkve, to si my už sami budeme vedieť vybaviť. Katolícke základiny university pešťanskej sú v krajinskom rozpočte medzi štátnymi dôchodkami počítané. Proti tomu v mene kat. cirkve protestuje.

Ešte jedno krátke zasadnutie mala aj snemovňa vyslancov, kde vznámost vzali pojednávania veľmožov a snemovňa sa odročila i nastaly prázdniny ablegátov, ktoré trvať budú do 15. októbra.

Rusko-japonská vojna.

Celý svet s napnutosťou očakáva, dokedy sa udrží a kedy padne pevnosť Port-Artur. Lebo je to tam strašná bitka. 80 tisíc Japoncov v polkruhu vo dne v noci dobýja sa tejto strašnej pevnosti. Strašný hukot kanónov ani na minútu neprestáva. Japonci ako šialení, ako slepi uháňajú sa proti pevnosti, nehľadiac nič na to, že musejú sa čez mrtvoly svojich padnutých kamarátov brodiť. A Rusi sa udatne bránia, kanónmi, skalami, železnými plotami tiež vo dne v noci neprestajne. Japoncom podarí sa kde-tu prelomiť hradbu i hrnú sa k ďalším hradbám. Tu nenaďale pohýbe sa pôda pod nimi a v nasledujúcom okamihu celá pôda i s Japoncami pri ohromnom ohni a rachote vyhodaná je do povetria. Pôda bola podkopaná a Rusi elektrinou zapálili z pevnosti podzemné pekelné stroje. — Japonci stanú sa opatrnými. Pred sebou ženú veľké stáda, aby výbuch podzemný takto vyvolali. Ale Rusi to zbadajúc, netýkajú sa strojov pekelných, lež sa rýchle objavia a zaženú stádo celé do hradu, získajúc si takto neočakávanej potravy. Strašná práca morí vojakov ruských, mnohí od unavenia klesajú, ba aj umierajú. To zbadá japonský veliteľ i pošle do hradu posla s nasledujúcimi podmienkami:

1. Celá port-arturská posádka slobodne môže odísť na Liaotungský polostrov a tam sa spojiť s armádou Kuropatkinovou.

2. Nevojakov Japonci na trovy mikáda odvezú ta, kam tito budú chcieť.

3. Za toto ale Japonci žiadajú, aby im nielen pevnosť, ale aj všetky lode v neporúchanom stave byly odovzdané.

Japonského posla majóra Jamoku so zaviazanými očima previedli cez predstráže ku generálovi Stösselovi, ktorý potom s tým odmietol návrh japonského posla, že Port-Artur bude brániť, pokým bude mať i len jednu pevnosť, alebo jedného vojaka.

Z Petrohradu oznamujú najnovšie, že cár povolal do vojny mnoho rezervistov a všetkých z celého Ruska rezervných dôstojníkov. Rusko teda zamýšľa akýmkoľvek spôsobom poraziť Javoncov.

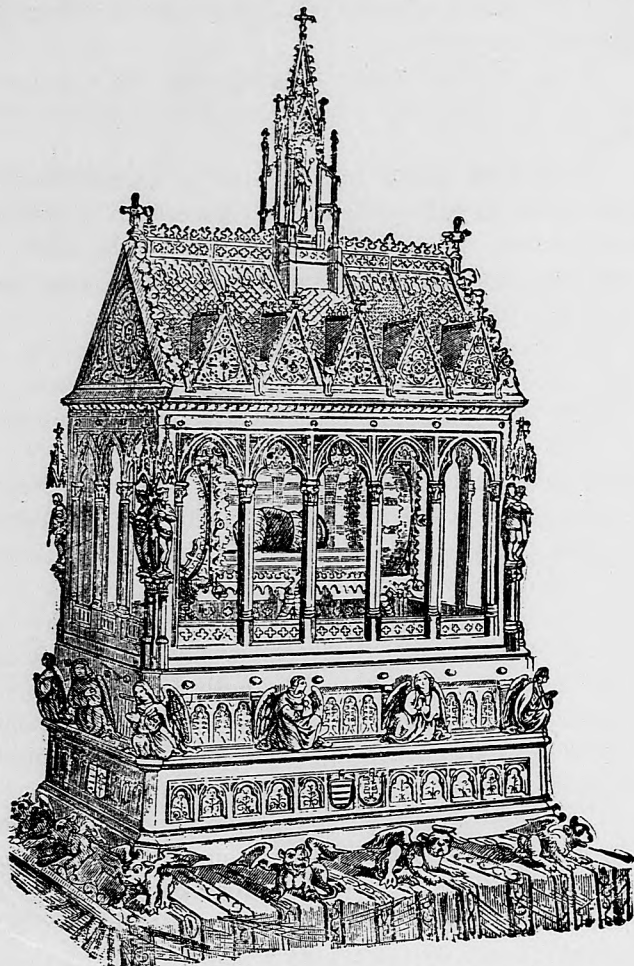
V bitke 10. t. m. štyrom ruským válečným loďam podarilo sa prebiť cez japonskú blokádu, byly to válečný obrnenec «Cezarevič» a križiaky Askold, Novik a Diana. Novik vyplával až na tichý oceán. Tadeťo musel si hľadať ochranu, lebo popri Čuzime cez japonské more nepopovážil sa plávať ku Vladivostoku. Loď obišla celé Japonsko a po desaťdňovej plavbe došla ku mestu Korzakovsku na ostrove Sachalina. Odtiaľto sa ale už nemohla obrátiť ku Vladivostoku, lebo lode japonského admirála Kamimuru, ktoré po bitke pri Čuzime dali sa prenasledovať postriehané ruské lode Gromoboj a Rossiju, tam stály pred Vladivostokom a striehly na Novik. Keď potom ruský križiak vplával do prístavu korzakovského, dva japonské križiaky Čitoze a Čuzima vplávaly za ním, tam ho napadly a tak dostriehaly, že z polovice utonul. Čo sa stalo s mužstvom lode, nevedno, ale je pravdepodobné, že matrózi ušli na ostrov, na ktorý ruská vláda vyváža svojich trestancov.

Čo je s križiakom «Diana», ešte nevedno, ale ľahko môže pochodiť tak ako Novik. Admirál Kamimura hľadá Dianu s viac loďmi a jak ju niekde pristihne, tak je isté, že aj táto pekná loď Rusov sadne na dno morské.

Pre ruský križiak «Askold», ktorý sa zachránil útekom do Šanghaju, nastávajú zápletky. Rusi nechcú dovoliť, aby Čiňania Askold odzbrojili a prístav tiež opustil nechcú, lebo japonské lode strežú na Askold a ako vypláva z prístavu, by ho dostriehali. Askold teraz opravujú a jestli po uplynutí novších 24 hodín neodpláva, tak Čiňania vystúpia násilne a prinútia ho lebo k odzbrojeniu alebo k opusteniu prístavu, čo je však nie isté.

Pre spišsko-staroveeských pohorelcoch poslali ku mne svoje milodary:

Ondrej Bázik, farár z liptovských Lúcek 4 koruny; Ondrej Kuruc, farár vo Švabovcách 2 kor.; Ludvik Proskovec z Livova 4 kor.; Ján Weber z Budaváru 2 kor.; Koloman Bellagh z Budapešti 1 kor.; Kajetán Lehošic z Félegyházu 12 kor.; N. N., bývalý staroveeský kaplán 20 korún; Štefan Hucik z Námestova 4 kor., Ján Hattyár, farár v Habovke a jeho veriaci 20 kor.; Pavel Fabianič, robotník z Prešburku 8 kor.; N. N., chudobný delník z Budapešti 2 kor.; Ladislav Herbst, farár v Proszéku

Schránka relikvie, v ktorej strážia Pravicu sv. Štefana.

3 koruny; František Moravec 3 kor., J. Matušik 3 koruny, M. Landgraf 1 korunu, všetci traja zo Zay-Ugroca; Vavrek Rajnak 1 korunu 5 halierov, Jozef Bokor 1 kor. 5 hal. z Lipótváru; Štefan Ichlár z Nagy-Apponya (nitr. st.) 6 korún; Eleonora Minarik z Velkých Bošan 8 korún; drotári bývajúci v meste Essen-Ruhr v Pruskej 10 korún 14 hal. asice: Jak. Kuruc 2 marky, Ján Kuruc 2 marky, Pavel Kuruc 2 marky, Ondrej Dančík 1 marku, Štefan Dančík 1 marku, Juro Mihalek 1 marku; Sbiierka Jána Klempa vo Viedni 21 korún asice: Ján Fčelka 1 korunu, Pavel Fčelka 2 kor., Rehor Fčelka 1 kor., Michal Fčelka 1 kor., Štefan Jurik 2 kor., Ján Jurik 1 kor., Martin Korel 2 kor., Štefan Gach 1 kor., Jozef Adamec 1 kor., Ján Vala 1 kor., Štefan Tapšik 1 kor., Jozef Čechanek 2 kor., Vendelin Sojak 20 hal., Ignac Adamec 40 hal., Klara Cigaňek 2 kor., Ján Klempa 2 koruny, všetci rodáci z Lakšar-Ujfalu (prešporská st.); Ján Cseh, farár v Lešnici a jeho farnici 14 korún 45 halierov.

Všetkým tým vznešeným dušiam za jejich veľkodušné milodary v mene mojích úbohých pohorelých farníkov srdečne ďakujem, nech im to Pán Boh tisícnásobne odplatí a spolu prosím aj druhých spolubratov a spolusestry v Kristu, aby mojím nešťastlivým veriacim dľa možnosti tiež k pomoci boli.

V Starej Vsi (Szepes-Ófalu) Spiš.

Jakub Bohinský, r. kat. farár.

Odoberme kňazom majetky!

Toto je ten veľký zvon, s ktorým cucilisti vábia ľahkoverných bláznov do svojho tábora. Na každom shromaždení vreštia, a skoro každý článok s tým končia: «Robotníci, buďte všetci socialistmi, potom podelíme kňazské majetky medzi sebou». Toto je ten mädivý motúz, na ktorý vodcovia muchy chytajú. Teda verejne povzbudzujú elvtáršov ku krádeži, lebo vziať majetok volakoho nič nenie iné — ako krádež. Kto také volačo robí, alebo druhých nahovára k tomu, to je kmín, toho treba uväzniť.

Hej, té kňazské majetky mnohým lúpežníkom kolú oči! Cucilisti istotne ani spať nevedia pre ne, vždy im mátožia v kotrbe. «Na čo sú kňazom majetky? Dostali ich od štátu, tak odoberme ich! Lud zaraz bude majetným jaknáhle dostane pozemky této, a potom koniec bude kňazskej vláde». Takto vytrubujú židáčkovia, či vodcovia cucilistov. My ale rozmýšľajme trochu nad tým, a potom povedzme úsudok, či slobodno kradnúť a odobrať zákonnitý majetok? Čo majú cucilisti do kňazských majetkov? Ktorý židák dal čo na ne? Prečo vyvalujú očiská svoje na této pozemky? Prečo práve kňazské majetky núkajú a sľubujú elvtáršom? Prečo nie aj židovské? Či kňazi sú najmajetnejší a oni majú najviac zeme? Tým slobodno odobrať a židkom nie? Príslovie hovorí: ten kričí najlepšie, komu dom horí. Pravda je! Obzrime sa kolo seba, pochodme po krajine, a hľadajme starodávne zemanské kaštiele a pozemky, kde sa podely, a kto ich zdrapil? Akým spôsobom? So statočnou cestou prišli k ním novomódní zemani? Odkiaľ prišlo k nám tolko lúpežníkov? Čo robili za krajinu? Čo dostal od nich národ? Aké zásluhy majú, že dostali práva a slobodu, a že mohli zbíjať s úžerou a so špinavou špekuláciou? Že kolko miliónov jutár zeme zdrapili eicavci národa, o tom aj «Krestan» písal (Ročník XI. č. 19., 20. a 21.) Kto drží vo vaku celú krajinu? Z koľko milostí živoríme sa? Kto je príčina nevyslovnej biedy národa? Kto bohatne so dňa na deň, a prečo upáda národ? Preto, lebo zem, peniaze, kupectvo, priemysel a všetky odbory v takých rukách sú,

ktoré len zdierať vedia. S malou prácou ale s veľkou šikovnosťou vkladajú sa medzi kupca a odpredatela žida, ktorí robia kšefty a naplňujú vačky bohatou žatvou a ktorej obeťou je celý nešťastlivý národ náš. Toto nevidia vodcovia cucilistov. Na toto neobrátiť pozor elvtáršov, a nepovzbudzujú ich, aby židom odobrali majetky, ktorí o mnoho viac majú, ako kňazi? Prečo dajú pokoj židovským majetkom? Odpovie príslovie: «Vrana vrane oči nevykole». Socializmus je židovský vynález; vodcovia cucilistov sú židáci; a socialisti nie sú iní ako spojenci židov. Veľmi dobre vedia vodcovia, že kto utláča a zdiera robotníkov, kto je príčina biedy, ktorú tre bez rozdielu celá trieda robotnícka, lenže robotníci nesmejú vedieť o tom. Nesmejú hľadať do karát falošných hráčov, preto kryjú cicavcov chudoby, a delia medzi elvtáršov kňazské majetky. Je to pekelné vymyslené, ale vskutku je tak. Ani jeden židovský veľkostatkár alebo millionár nenaľaká sa kriku socialistov, lebo vie, že tí jemu nikdy neublížia, však ruka ruku umýva. Teda nevinní kňazi trpia, kdežto úžerníci, špekulanti, berzianeri a všeliakí lúpežníci slobodne prevádzajú hnusné remeslá svoje. Týmto pokoj dajú vodcovia cucilistov. ...

Čo myslíte priatelia, čo by sa stalo, keby odobrali cirkevné majetky? Snáď by ich podelili medzi vás? Figu! Štát predal by ich. A kto by ich kúpil? Ten, kto má peniaze. A kto má? To vám nemusím hovoriť. Kto-že by ich mal druhý? Teda, čo by bolo pomôžené robotníkom, keby cirkevné majetky prešli do židovských rúk? Takéto raubierstvo previedli v Talianskej a vo Francúzskej. Zlomyselní nepriatelia cirkve dlhý čas vycerovali zuby na kňazské majetky, konečne odobrali ich, no a čo vyhrali s tým robotníci? Nič, ba mnohí ztratili s tým chlieb, ktorí ako hospodárski robotníci obrábali pozemky této. To podobné stalo by sa aj u nás, lebo však na ukradenom nebýva božské požehnanie. Ja veru za kmína držím toho — nech je hoc kto — kto vystiera ruky po cirkevných majetkoch, alebo vreští, že té zhabať treba. My keby sme kričali: Odoberme židom majetky! dosť ľahko zle by sme obstáli preto, kdežto socialisti a milí kamaráti jejích liberáli neunávne kričia: Sem kňazské majetky! Pýtam sa, od koho pochodia této majetky? Liberáli, židáci alebo cucilisti dali ich kňazom? Alebo snáď cirkev ukradla ich? Nepochodia ony

od kráľov a od nábožných katolíkov? Tí zo svojho dali ich kňazom, aby mali istú živnosť, aby tak prospešnejšie mohli konať velebné povolanie svoje. A práve preto kňazské majetky sú zákonitou vlastnosťou cirkve. Nikto nemôže sa ich dotknúť bez toho, že by nekradol. A kto kradne, je kmín, či je cucilista, či liberant alebo iní naničhodník! Keď slobodno odobrať kňazom majetky, tak slobodno hoc komu bez rozdielu: pánom, židom, sedliakom atď. Keď má byť volakto kmínom, tak budme všetci. Toto je ten najhlavnejší punkt programu cucilistov!

Čo by ste mali z toho, keby ste shabali zemičky vášho pána farára? Koľko by sa ujšlo z toho každému jednému? Snáď len za dobrú lopatu. Teda o koľko boli by ste majetnejší? Nuž a ten chudák páno z čoho by žili? Ak ho chcete mať, musíte ho platiť, čo by vám veru drahšie padlo, ako teraz, keď dáte mu pár korún za pohrab alebo za sobáš. Ale z toho by veru nevyžil,

Svätý Štefan kráľ odporúča uhorskú svätú korunu preblahoslavenej Bohorodičke.

preto ustanovili kráľi, aby cirkev katolícka mala majetky k udržaniu kňazov.

Ale viete čo robotníci, keď vás tí cucilisti tak pašmú a povzbudzujú ku krádeže, dám vám jednu radu. Rozprával som vám, ba aj pomenoval som volaktorých vodcov socialistov, ktorí majú domy a milióny peňazí. Obyčajne týchto kázu a píšú oproti osobnému majetku a hlásajú, aby bola rovnosť. Vy poslúchate ich, a nasledujete rady jejich, lebo uznávate ich za priateľov vašich. Prosím vás, obráťte sa k týmto, pýtajte sa ich odkiaľ pochodí ohromný majetok jejich, a pre koho zhromažďujú ho? Ak sú oni statoční eivtárši, a nie lúpežníci a lhári, cigáni, nech vám pomôžu v núdzi vašej. Nech podelia peniaze medzi vás, však pochodia oni z mozoľov vašich. Vy ste naskladali peniaze této. Oni sú vaše. Pýtajte ich nazpät. Viac je ich, ako kňazských, a potom, máte aj právo k nim. Takto robte, kňazským majetkom ale dajte pokoj. Ako som spomenul ani Francúzsko ani Taliansko nezostalo bohatšie skrže to, že obkradly cirkev našu, ba nové porcie zavesili chudobe na krky, lebo odtedy sama musí platiť kňazov. Veď cirkevné majetky nie sú na to, aby kňazi bohatli, ale aby vydržovali z nich kostoly, špitále, školy, syrotince, útulne a kadejakých bedárov. My vieme dosvedčiť, že naši kňazi kolké milióny obetovali na dobré ciele, ale cucilisti ani len halier nedali ani nedajú chudobe. To isté môžeme povedať o berzianeroch a o milioneroch kazárskych (židovských.) Veď žid Rothschild má viac majetku ako všetci kňazi dohromady, a čo dá chudobe? Jak jemu, tak aj ostatným židovským milionerom pokoj dajú cucilisti, a len za kňazskými majetkami vrešia. Čo to znamená? Povedal som.

Keby odobrali kňazom majetky, kto by vydržal kňazov, školy, kostoly? Všetci by sme cítili chudobu cirkve. Nie na to treba hladieť kolko majú kňazi, ale na to, kolko ujde sa z toho chudobe.

My veru nedovolíme, aby zhabali cirkevné majetky! A kto oprobuje to, to je kmín či sa volá cucilista, či kazár, či liberant, či neznaboh. Všetko jedno!

(Dokončenie nasleduje.)

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich velactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámiť zameškali, expedícia naša nenie vstave poslať časopis na novú adresu patričných.

Administrácia.

BESEDNICA.

Z mračných dní života.

Nemý pokoj vidieckej lekárne v horúcich poobediach zriedka kedy prerušujú úbohí hostia «latinskej kuchyne». V dlhých prestávkach tu i tu vrznú dvere, ponáhľajúce sa ženičky kúpiť napochytre dajakú masťičku alebo zelenky okádif začarené hoviadko a vo voňavom vzduchu apatieky neozýva sa zase nič iného, len komótno, jednotvárne klopkanie starých hodín: «tik-tak».

Zpoza stola knihami založeného zadívam sa v môj malý svet a zrak rozplýva sa v radoch skleničiek a všetelijakých drevených i porcellánových nádob. V jednom kúte vykukávajú z flaštičiek s dvoma križikami malé smrtné hlavy — postrach domácich sluhov; na vrchu vysokých políc mdle a nedbale svieťa sklenné oči, ajhľa, už nebohých operencov. Zaprášené sovy, divé kačky, kuvik a vôbec celá kompánia lahostajne kuká dolu; keby ešte mysleť vedely, sotva by si obťažovali hlavy starostami tohoto mizerného sveta, on im je už iste — He-kubou!

Otvárajú sa dvere. Ženička s bielou, na chrbrte križom uviazanou plachtou, v bielych, sťa sňah, kapeoch vníde, pričom bojazlivo a pokorne pozdraví, že «šťastlivý dobrý deň».

«Nuž, dobre som trafla, dobre?» sputuje sa akosi neisto ešte pri dverách a traslavou rukou otrča napolo zohnutý recept; potom skrúšene čaká na odpoveď.

Prezrem recept a ponúknem starkú stoličkou.

«Musíte počkať pol hodinky» hovorím, oddýchnite si trochu.»

«Ach, veru som ustatá, dieťa moje» prisvedčila hned starká. «Ustatá, biedna, stará, nuž zide sa mi zide. Nech ťa Pán Boh požehná!»

A sadne si.

Kám robím prípravy k práci a chystám nádobky, ona

poobzerá sa pozorne s bážňou dookola a po malej chvíli rozhovorí sa zase :

«Chorá som, dieťa moje, chorá. Dych mi zastavuje i chrbát ma bolí, i ruky, i nohy — nevládzem akosi. Aj mra-venčia som si namočila do pálenky, mastila sa, aj krutej máty natrhala, i paliny a všetko, čo mi takto ľudia pora- dili, ale nič to neosoží, holúbok môj, nič. Nuž ešte že k tomu doktorovi, ale — a hlas sa jej zatriasol — čože starej žene len hrob, ta isť, ztratíť sa z tohoto sveta...»

Slzy vyhrkly jej z pouhaslych očí.

«Nieže, nie, starká, nieže tak» vyhováram jej, «horšie bolo a napravilo sa.»

«Myslíš dieťa moje? Nuž teda holúbku môj, nemu- sím ešte zomreť, nemusím?» skočila mi hneď do reči, a kým sa spytovala rýchlo, dychtively, nádejne, radosť žiarila z vráskovitej tváre. «Teda takí sú to múdri tí do- ktori, takí?» pokračovala v radostnom udivení. «Vieš, die- ťatko moje, ja som ti ešte nikdy nebola u doktora. Čože, ja som, vieš, len taká sprostá žena, sprostá, dieta moje, nuž — ako z dediny. A tu že sú vraj múdri ľudia, tu u vás v meste. Čože — priznávala sa nevinne — ja by som to veru ani nebola vedela, ale, vieš, mám, nevestu — statočná, dobrá osoba, chvála Bohu, dobrá, aj zariadi mi, aj neohudre — nuž ona ma vystrojila, aj na trovy mi ešte dala.»

Spokojný úsmev prešiel jej suchými perami a starká zadívala sa kdesi. Biela plachtica pošmikla sa s hlavy, i zabelely sa jej pod ňou utešené a strieborné šediny, pekne na pútec učesané.

Práve som vážil malú dávku silne účinkujúceho lieku. Vážky kyvkaly sa sem i tam, ako odberal som z mála alebo pridával po štipke. Ženička to zbadala. Naj- prv len nedôverive pozerala, krútila hlavou, ale potom ohlásila sa zase :

«Ach, kuriatko moje» hovorí ťažkavo, «vedže nie tak skúpo, nie! Vidíš, veď som ja chudobná a biedna stará žena — a ani na osoh nebude. Prihod len, holúbok môj, prihod — nech ťa Pán Boh požehná a vynahradí stonásobne! Vieš, veď je chudobnému človeku ťažko o groš...»

Nemohol som zdržať úplne úsmev a darmo som sa usiloval zatajiť ho, ženička to zbadala.

«Čože je tebe, dieťa moje» hovorí ťažkavým hlasom, «ty si mladý, zdravý, ľahko sa ti smiať. Ale ja stará, ne- vládna, len do hrobu» tu sa jej hlas zase zatriasol, «však dieťa moje do hrobu?»

Pozrela skrúšeno na mňa a vzdychla si z hlboka; videl som, čakala na dajakú potechu.

«Ej, ženička, nehovorte že tak» hreším ju dobro- prajne, «ani keby neboli i starší ľudia na svete! Nuž čože, ako prišlo, tak môže i odísť — veď každý chorý nemusí hneď i zomreť.»

«Ach, kuriatko moje, dajže ti Pán Boh všetko do bré!» želala mi už pokojnejšie. «Veď keby mi Hospodin milostivý len ešte doprial ráčil toho života, ale keď starý človek už vždy len o hrobe...»

Liek som dohotovil, porozprával som jej ako ho má

užívať, ona zaplatila, zaviazala do uzlíčka osobitne, i pe- niaze osobitne a odberala sa :

«Ostaň si tu s Bohom dieťa moje, a nech mi je len na osoh.»

«S Bohom si choďte» odpovedám «a daj vám Boh zdravia!»

«Ach, Pane Bože daj, kuriatko moje» obrátila sa ešte vo dverách, «a i tebe, holúbku môj, i tebe...»

Dvere sa zavrely, trochu ešte díval som sa za dupka- júcou starkou, kým neztratila sa mi za najbližším rohom, a v lekárni nastala zase tichosť. «Tik-tak, tik-tak...»

Sadol som si zase a rozmýšľal som. Myslel som na ten šťastný kútik, kde táto starká a jej rodinka trávia svoj jednoduchý, pokojný život, kde večerom vo vrúcnej modlitbe prosia Boha za odpustenie každodenných hrie- chov veriace duše a z nekonečnej milosti Božej čerpajú silu k ďalšiemu životu. A v duchu vidím zase tú starkú, ako kráča v rade vysokých domov a zaiste s bážňou po- zera na príbytky ľudske, v jej očiach zaiste skvelé, skrý- vajúce pred ňou jej neznáme, tajuplné svety, a ani na um jej nepríde, že mohly by to byť i svety pretvárok, lže a podlosti ľudskej.

Zase vrzly dvere. Nová prichodzia na krátko po- zdravila, podala recept a potom bez slova sadla si na lavičku.

Ešte vždy pod dojmami posledných minút, ani som sa veľmi nestaral o nového hosťa, ale ďalej nadpriadal som pretrhnutú niť myšlienok. A ony uchytily ma so sebou v cudzie nám svety, kde začína sa ten pravý život, v ktorom cnosti i chyby ľudske javia sa nám v rovnakom pravom svetle, čnosti v svojej kráse a prostote, chyby v celej svojej surovosti a hrôze; veď civilizácia tu ešte nenaučila zatajovať, krásliť hriechy a poklesky svoje.

Naraz ozval sa z kúta, kde žena sedela, hlboký a silný ston a za ním hneď krčovitý, dlhotrvajúci kašeľ. V prsiach desne chrčalo, celá postava zvijala sa, na ko- niec vynoril sa z úst malý prúd krve a úbohá suchoti- náрка celá nalakaná zakryla chytro ústa šatkou. Na jej dlhých mihalniciach zaligotalo sa čosi, slza vyperlila sa z hlbokého oka, skotúlala sa dolu žltou tvárou, za ňou druhá, tretia — celý prúd. Potom premošla sa; ústa sa ešte tu i tu krčovite pozvíjaly a ona zase meravo dívala sa pred seba... ,

Liek som dohotovil, ale nemal som smelosti vyru- šovať úbohú a dlho pozeral som na strápenú tvár. Sedel na nej výraz násilím vymoženého zrieknutia sa. Naraz — ako by sa vzpomätala — ľahko vzdychla, vstala, poslala pre liek, zaplatila hodnotu jeho bez slova, ale neodchá- dzala. Váhala.

«Je to na suchú nemoc, avšak?» ohlásila sa ko- nečne, pričom sa jej hlas triasol neistotou.

«Neviem, ženička, neviem — možno, že nie» hovo- rím, probujúc ju dajako potešiť.

Pravdu povedať nechcem a luháť zakazuje mi sve- domie.

«Teda predsa niet pomoci!» vykrikla bôľne. «Načo že si len odišiel, načo» vykladala žalostne ďalej, «čože mi

je z tých peňazí?! Deti moje, deti drahé, sirotky moje, čože si počnete na tomto svete! Prosila som ho pre Pána Boha večného, aby ostal, aby nešiel za to prekliate more — nie, odišiel! Vraj zárobky slabé, a hladom len nepomreme!»

A zase plakala bôľne a dlho. Potom prestala, uspokojila sa a sama sebe, ako by vo sne, opakovala:

«Nepomreme, nepomreme! Hej, neuvidíš ma ty už viacej nikdy! Oj, chudobnému človeku ani na svet nepríš! Načo, načo?!»

Pobrala veci a opustila apatieku.

Ostal som zase sám. Zroňujúci pocit samoty ovládal mňou úplne, akosi vžil som sa do každodenných bied, večitých a verných sprievodčích človečenstva a rozmýšľal som ďalej.

A rozmýšľajúc, videl som jasno, že všetci tí chorí, čo — ako tá starká — s liekom opúšťajú lekárňu a nádejami naplnení stískajú biedne lieky v trasúcich sa rukách, všetci: bedári i boháči s celou silou svojou v zúfalom boji stavajú sa na odzor tomu nepremožiteľnému nepriateľovi — smrti! Že i tá najmenšia iskra nádeje vleje neuveriteľnej sily do už-už rozpadajúceho sa tela! Videl som, že tá biedna suchotinárka a všetci jej podobní, keď v zúfalstve preklinajú život a minútu narodenia, keď v hodine smrti čakajú vysvoboditeľa — javia tú najhorúcejšiu túžbu za životom! Veď príčinou samého zúfalstva je práve to, že túžba tá je už viac neukojiteľná, a len hrozný pocit fyzickej nemožnosti, nevlády nad osudom rozkazuje zrieknutie sa života, zrieknutie sa samej životnej sily ohromnej — túžby k životu!

A keď priblíži sa ten krutý posledný zápas, keď už človek-pozemšťan ztratí i ten posledný lúč nádeje k pozemskému životu — zjavia sa prvé lúče života nadzemského, gloriolou ovenčia lúčiaceho sa so svetom, pokoj ovládne celou bytnosťou, nastúpi zase ten veľkolepý cit človeka-kreštana: viera vo večný život. Úzkosť pred smrťou na krátky čas odpudila tohoto jedinkého tešiteľa chmúrnych okamihov ľudského života: vieru vo večný život, ale v boje vydala i poslednú silu, zničená ztratila sa v chaos a keď posledný raz udrelo srdce, duša stojí už na prahu večnosti...

Blažený výraz tváre mrtvého, myslím, práve toto zobrazuje... —y.

Veľké nešťastie zastihlo v Malom-Borovom (lipt. stol.) 8 rodín (46 duší), ktorých domy a hospodárske stavy so všetkým 23. júla zhoreli. V zamknutých domoch, ľudia k tomu po poli rozídení, nedalo sa ratovať nič. Otcovia týchto rodín sú sklári a riečičári. Prosím láskavých čitateľov o nejakú podporu pre tieto úbohé rodiny. Milodary v «Kreštane» budú uverejňované.

Veľké-Borove o. p. Hutti, (lipt. st.) 1904. 29. júla.

Štefan Hattyár, administrátor.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

CHÝRNÍK.

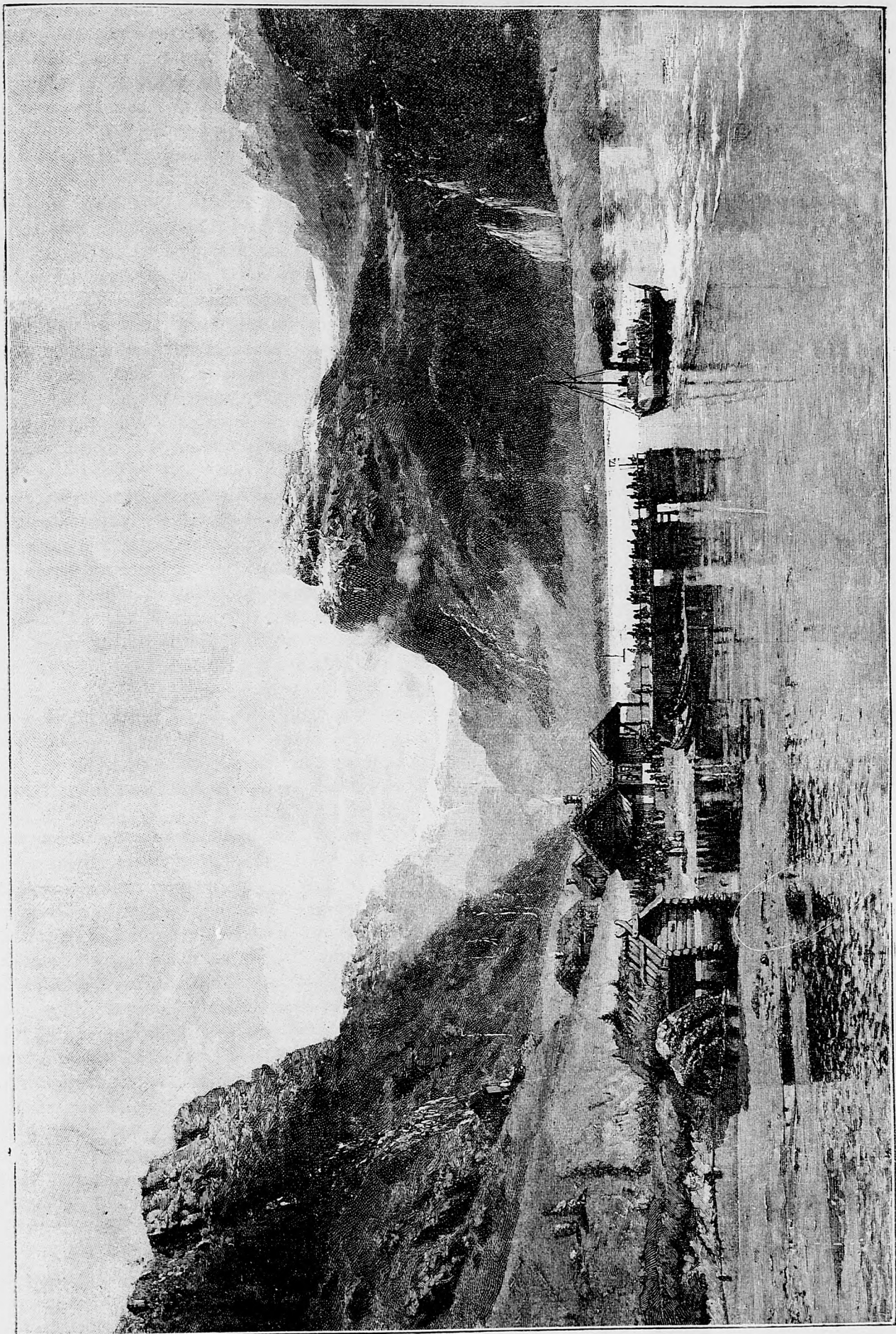
Deň narodenín Jeho Veličenstva slávil sa 18-ho augusta v celej našej uhorskej vlasti. V tento deň dožil Jeho Veličenstvo Franc Jozef I. apoštolský kráľ uhorský 74. rokov. Tohto dňa vo všetkých kostoloch Uhorska odbývaly sa Božie služby za kráľa. V Budapešti celé tunajšie vojsko v paráde vyrukovalo na veľké vojenské cvičenie na «vérmezó» kde sa pod holým nebom odbývala sv. Omša, cez ktorú vojenská banda hrala cirkevné piesne a cez pozdvihovanie strieľalo sa z diel.

Pozvanie do XXVIII. riadneho valného shromaždenia Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Podpísaný podpredseda Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) pozýva všetkých p. t. pp. zakladateľov, údov a priateľov tohože Spolku do riadneho valného shromaždenia, ktoré dňa 30. augusta t. r. v dome spolkovom (Divadelná ulica č. 91.) vydržiavať sa bude. — Programm: 1. Svätá omša o 9. hodine v chráme vv. pp. rádu sv. Františka. 2. Otvorenie valného shromaždenia o 10. hodine. 3. Zpráva správcova o pokonaných záležitostiach spolkových. 4. Voľba náhradných výborníkov. 5. Návrhy, ktoré však predsedníctvu vopred oznámiť sa majú. — V predvečer valného shromaždenia, dňa 29. augusta, o 7. hodine zadrží sa v miestnostach spolkových výborové zasadnutie s obvyklým programom, na ktoré p. t. pp. výborníkov týmto povolávam. V Trnave, dňa 16. augusta 1094. Štefan Bezák, podpredseda.

Vestník duchovenský. Jána Nováka, bývalého farára perneckého, vyvolil dekanát malacký za svojho čestného člena. — Jozef Kačka stal sa farárom v Donovaloch. — Anton Brázda miestnym kaplánom v Abraháme. — Pavel Žiška premiestený je za kaplána do V. Topolčian, Michal Žák do Urmína, Pavel Ochaba do Šoporne, Alojz Hrdlička do Pudmeríc.

Narukovanie a urlaubovanie vojakov. Spoločný minister vojenských záležitostí vydal o narukovaní rekrútov a o urlaubovaní vyslúžených vojakov nariadenie, dľa ktorého rekrúti všetkých sborov a vojenských ústavov narukujú 10. októbra. Jednoročných dobrovoľníkov a rekrútov námorníctva zavolajú na 3. októbra. Náhradných rezervistov zavolajú na osemťždňovú službu. Vyslúžených vojakov prepustia po troch, po piatich týždňoch po narukovaní rekrútov, dľa toho, ku ktorému regimentu patria.

Chýry zo Spiša. V Kežmarku zhorela jedna maštal, v ktorej aj jedna krava zahynula. — Elektrickú železnicu medzi Popradom a Šmeksom dňa 2. augusta otvorili. — V Levoči jedon plný voz so zbožím prešiel osemročného chlapca Juliusa Juhásza; chlapec hneď na mieste zostal mrtvý. — Ždiarania za 140 tizíc korún kúpili majetok

Z norvéžskeho morského pobrežia : Fjord.

Pavla Petróczyho v Petrovci blízko Podhradia. Radostné je to, keď gazdovia tak pekne napredujú. — V Zavadke 5 domov zhorelo. — V Hunsdorfe asi 50 domov padlo ohňu v obeť. Škoda je veľmi veľká, lebo aj mnoho zbožia zhorelo. — Ešte vždy neslýchaná horúčosť a suchota panuje, len dňa 18. augusta v noci padlo trochu dážďa. Žatva, ktorá je pre veľmi plané úrody velice smutná, sa o pár dní už všade skončí. Zemiaky sú veľmi malé. Potravny niet. Veľmi smutnej budúcnosti pozeráme v ústrety.

Ohne. Z Kremnice oznamujú, že tam dňa 15. t. m. v troch obciach horelo, a síce v meste samom, na Piargoch a v Bartoš Lehotke. — Dňa 17. t. m. zúrili strašný požiar v meste Gyöngyösi. Zhorelo vyše 500 domov, náradie, potravné články, krm, mnoho hotových peňazí, zlatého a strieborného tovaru. — Bódzanoch zhorelo 93 domov; jedna rodina, počítajúca 7 členov zhorela tiež. — Vo Veľkých Mihalovciach zhorelo 9 domov. — V Laborci (zemplínska stolica) zhorel veľký complex hory i s drevom, nahotoveným vo vyrúbanisku. — V Sedmohradsku vyhorela celkom rumunská kvitnúca dedina Campeni (Topanfalfa). Zhorely úradné staviská, pravoslávny chrám. Škoda obnáša 1,600.000 korún. — Horelo aj v Pakši a Temes Rékási.

Nové delá. Z Viedne oznamujú, že na vojenskom cvičebništi vo Viedeňskom Novom Meste po tieto dni začali robiť próbu s novými kanónami, ktoré len nedávno vyprobovali boli už aj na strelnici neďaleko Veszprému. Kanóny, ako zdeľujú, sa skvele dokázaly, nakoľko porúchaly sa počas strelby iba v nepatrnej miere. Na próbe prítomný bol spoločný minister vojny Pittreich, šéf vojenského štábu barón Beck, poľný zbrojmajster knieža Rudolf Lobkovitz, delostrelecký dozorca Kropaček a major Krobotin.

Ministerská prísnosť Manželka ministrapredseda grófa Štefana Tiszu poslala poukážku na poštu cieľom odovzdania. Poštár neprijal poukážku, lebo bola stará jednohalierová a poslal služku domov, aby sa milostivej panej páčilo vystaviť novú dvojhaliarovú poukážku, ako to ministerské nariadenie predpisuje. Túto svoju akurátnosť i proti manželke ministrapredsedej len skoro zaplatil úradník. Už na druhý deň dostal preloženie. Pri tej príležitosti dostal i poučenie od svojho náčelníka: «Nemali ste nazpäť poslať poukážku, ale sami ste mali vyplniť novú, tak, ako sa predpisuje». Budúce bude teda už vedieť, že proti «pánom» úradníci musia byť zdvorilí a slušní. Sekatúry môžu si dovoliť len proti sedliakom a menším pánom.

Hrom udrel. Tieto dni v Priekope, pri Turčianskom Sv. Martine, udrel do humna hrom. Padnutému dážďiku a rýchlej obrane ďakovať, že celá obec nevyhorela. Humnu i všetkému obilii assekurácia vypršala na obed, požiar ale večer povstal.

Vysoký vek. Dňa 29. júla slávila Giovanna Trapani svoje 115-ročné narodeniny v Palermo. Narodila sa v St. Giovanni de Tartani r. 1789. S prvým manželom nemala žiadnych dieťok, s druhým stala sa macochou jednej dcéry, ktorá je mniškou a 80 rokov starou. Narodzeniny

svoje slávila v kláštore, kde je tá jej pastorkyňa. Pri tom vyslovila sa takto: «Boh mi udelil tú milosť, že ma nechal na žive 115 rokov. Ja som toto živobytie vynaložila na lásku k svojim a na dobročinnosť; ostatne som v ruke Božej, ktorý je mi dobrotivým otcom. Táto myšlienka ma udržovala od detinstva a posilňuje ma, abych bez strachu hľadela smrti v ústrety.»

Nenemecká materčina v Berlíne. Dľa štatistiky r. 1900 udalo 44.404 obyvateľov nenemecký jazyk za svoj materský, a síce poľskú 27.326, anglickú 2386, uhorskú (maďarskú?) 1717, dánsku a norvéžsku 1530, ruskú 1468, českú 2354, francúzsko-vallonskú 1462 atď. Podivné je, že 4 udali jazyk jakýsi sargonjudisch, čo je nič iného, než jargonjudisch, čili žargon židovský, miešalina nemčiny s hebrejčinou.

Lacnejšie mäso. V Pešťbudíne podajedni mäsiari znížili cenu mäsa. Je to následkom klesania ceny dobytky. Na poslednom dobyťcom trhu v Kečkeméte možno bolo dostať peknú kravu za 60 zlatých a vola, za ktorého predtým platili 300 zlatých, možno bolo dostať za 200 zl.

Maďarskí socialisti počínajú si smelo. Po tieto dni do 500 sedliakov v Pustateň (v chotáre povestného Hortobádu pri Debrecíne) ozbrojili sa kosami, sekerami, pištoľami i puškami a prepadli panstvo grófa Jura Andrásyho. Odohnali úradníkov a čelad, a zaujaté pozemky rozdelili medzi seba. Odohnatí úradníci oznámili vec v Debrecíne, vyslali 40 žandárov, ale títo necitili sa dostačnými byť a pýtali vojenskú posilu. Vojsko došlo a bolo po delbe.

Epidemické choroby. Parížska praľektúra upozorňuje obyvateľstvo Paríža verejným vyzvaním, aby ľudia pili len zvarenú vodu, lebo že v bezprostrednom susedstve žriedla, z ktorého mesto Paríž vodou zásobujú, vypukol tyfus.

Nenávisť proti Maďarom pri marine «Pesti Hir-lap» pod týmto nadpisom sdeľuje medziiným: Nenávisť oproti Maďarom pri marine ešte rastie. Na válečných lodiach hovoria po nemecky, taliansky, česky a horvatsky, ale maďarským mladíkom nedovolia hovoriť medzi sebou po maďarsky, ešte ani len mimo služby. V strojárni a na ostatných budovách mornárskych sú pri nemeckých nápisoch talianské, horvatské, a české, ale maďarského nápisu niet. Raz v škole strojníckej maďarskí jednoroční dobrovoľníci opýtali sa istého profesora, o ktorom vedeli, že si rád zapolitísuje, aby im ukázal dačo, čo by svedčilo, že aj pri marine je dačo maďarského. Dostali odpoveď, že päť válečných lodí majú maďarské mená, a síce «Budapest», «Árpád», «Szigetvár», «Zenta» a «Zrinyi» a toto že úplne zodpovedá pomeru kvoty. — Raz blížil sa k ich válečnej lodi čln s financami a na člnku viala uhorská trikolóra. Jeden z poručíkov opýtal sa vtedy maďarských dobrovoľníkov, že čo to môže byť za zástava na tom člnku? či nie je to zástava daktorého morského lúpežníka? Maďarskí dobrovoľníci musia vykonávať aj také práce, ktoré im neprislúchajú a ich uponižujú v očiach ostatných. Posledne zavraždil sa Franc Mészáros zo Sol-

noku, ktorý odbavil mornársku akademiú v Rjeke, preto že v opilom stave previnil sa proti disciplíne. Pochovali ho v Pole bez všetkej vojenskej pompy.

Samovražda. Najstarší syn ministra Talliána, 18-ročný chovanec Ludovika-Akademie, zastrelil sa v Lipniku, kde sa zotavoval po prestátej nemoci.

Zle na Sasov. Kráľ. kuria v decísi od 27. apríla toho roku č. 3882 vyslovila, že v deň sv. Štefana poľné práce sú dovolené. «Bistritzer Ztg» oznamovala to svojím čitateľom pod záhlavím: «Veľmi radostné». — «Pesti Hirnap» veľmi rozhneval sa preto na všetkých Sasov a medzi iným nazýva ich «z milosrdenstva prijatou, pred hladom sem sa utiahnutou hŕstkou politicky nezralého ľudu». — Dejepis, pravda, ináče vraví o Sasoch. Naznačil o nich, že uhorskí králi povolali a osadili ich v Uhorsku a dali im aj všelijaké privilegia. Ale čo tam maďarskému šovinovi po histórii. On si ju tak prekrúti, ako sa jemu páči. Tak to robia všetci šoveni, počnúc od Hódossyho až po grófa Jána Eszterházyho.

Schönerer proti cisárovi. Mesto Cheb, ktorého čestným mešťanom je Schönerer, pozvalo cisára Franca Jozefa I., aby ho milostive navštívil ráčil. Následkom toho Schönerer oznámil predstavenstvu mesta Chebu, že sa vzdáva čestného mešťanstva, pretože odbočili od všeneckej cesty, on však nechce stať sa mlčanlivým spoluvinnikom takého kroku.

Chytajú irredentistov. Z Triestu sdeľujú, že tam zase uväznili troch občanov pre účasť v pletichách, ktoré usporadovával rozpustený irredentistický spolok «Vita del Giovanni». Uväznení sú: staviteľský podnikateľ Feruccio Piazza, kupec Eurico Forti a jeden mestký sluha Felice Vidusso.

Lacné cestovanie do Ameriky. Agenti Liverpool-Amerika linie oznamujú, že cesta z Liverpoolu do Filadelfie stojí aj so stravovaním iba 37 korún. Z Filadelfie do New-Yorku stojí cesta dva dolláre. Ešte len pred rokom stála tá cesta vyše 200 korún. Táto konkurencia upomína na konkurenciu texaskej železnice, keď cestovatelia dostávali železničný lístok za darmo a ešte aj jednu škatulku cigaretiiek alebo cukrikov na odháňanie dlhej chvíle.

Kandidát na predsedníctvo Spojených Štátov Amerikánskych Parker, je synom chudobného poľného robotníka v štáte New-Yorskom. Bol všeličím: učiteľom, advokátom a konečne knihvedúcom u firmy Schoonmaker et Gardenberg v Kingstone. Potom otvoril notársku kanceláriu a rečnil, rečnil [na meetingoch. Nato stal sa ale sudcom, roku 1898 však präsidentom súdu. Ale i toto miesto zanechal a venuje sa len politike, pripravuje si pôdu k voľbám. Hovorí, že bude vyvolený.

Stoličné defraudácie. Vo výbore rábskej stolice referoval pán viceispán o defraudáciach stoličnika Grablera. Celá premanipulovaná summa činí 69.829 korún. A ešte vyslali kontrolnú kommisu, ktorá má preskúmať sirotskú pokladnicu.

Tortúra «osvietených» Japoncov. Jeden z osvietených spôsobov mučiť delikventa je: vyzlečú ho do naha,

poviažu a priklincujú k zemi. Potom mu na brucho položia hrniec hore dnom, v hrnci je potkan. Na dno dajú uhlia, potkan pálený horúčestou vžiera sa do vnútorností mučeného. Strašná vycibrenosť.

Nešťastie. Jedenástročný chlapec v dedine Pothering (beregská stolica) zastrelil slúžku Máriu Masiku. V kúte stála puška, chlapec ju vzal a namieril na slúžku na dvore stojacu. Puška vypálila a dievča guľkou trafené kleslo mŕtve s prestelenou hlavou. Z tohoto mladého pána bude ešte pekný vták.

Strategická poznámka. «Pester Lloyd» poznamenáva, že Nemci vo Francii nešli vydobýjať Strassburg a Mety, zakiaľ mali Francúzi intaktnú armádu, až keď túto zničili pri Sedane, obe formidábelné pevnosti padly samé. Japonci robia naopak: všetky sily skoncentrovali proti Port-Arturu a armáda Kuropatkina je nedotknutá. Preto polozenie ruské je dobré, i keď Port-Artur padne: pokiaľ nezbijú generála Kuropatkina, všetky úspechy Japoncov visia v povetrí.

Novší železničný štrajk v Taliansku? Z Milana oznamujú, že v Taliansku všetci železniční zamestnanci zadajú na základe jednohlasného dohodnutia železničným správam, sídlacim v Milane, vo Fireuze, v Ríme, v Neapoli a v Palerne pamätný spis, v ktorom budú pýtať povýšenie platu a síce vo veľkých rozmeroch, tak že by železničari dostali o 76 millionov lír (1 líra = 95 hal.) viac platu, než posiaľ. Ponevác v pamätnom spise žiadajú, aby im dali behom 10 dní určitú odpoveď, pravdepodobné je, že v Taliansku opäť vypukne štrajk, ako pred dvoma rokmi.

Dynamit na Spájajúcom železničnom moste. Na Spájajúcom železničnom moste v Budapešti pracovalo tieto dni viac natieračov, z pomedzi ktorých našiel jeden pod železničnými kolajnicami dva dynamitové nábitky a od týchto trocha ďalej aj knôt. Natierači odovzdali nebezpečný nález hneď policajtom, ktorí ho zanesli na hlavný kapitanát. Tu zistili, že dynamitové nábitky pochádzajú z dynamitovej fabríky v Prešporoku. Dľa mienky polície nábitky spadly s niektorého železničného vozňa, ale na šťastie na také miesto, kde nemohly zapríčiniť nešťastie. Ponevác ani na východnom nádraží, ani na stanici Kelenföld nevedia o dynamitovom náklade, polícia zaviedla energičné vyšetrovanie, aby zistila, ako sa dostal dynamit pod kolajnice.

Obete automobila. Z Kremnice oznamujú, že Julius Knöpfler, baňský radca šiel tieto dni so svojim synom a so svojou dcérou zo Žarnovic (tekovská stol.) na koči do Kremnice. Pri dedine Szénásfalu stretli sa s automobilom, od ktorého sa kone naplašily, strhly so sebou voz, ktorý sa na strmom brehu dolámal na kúsky. Baňského radcu ťažko ranilo na nohe, jeho dcéra utrpela na tvári a jeho syn na ramenách ľahšie úrazy.

Zunoval život. Ondrej Brna, učeň šusterského majstra Štefana Schlachtu v Ružomberku sa po tieto dni v tamojšej na blízku ležiacej hore obesil, lebo ho vraj jeho majster preto vyhresil, že sa dlho bavil u svojich rodičov.

Vyznačení policajní důstojníci. Úradný časopis prináša zprávu, že jeho veličenstvo kráľ daroval na uznanie horlivej služby preukázanej na poli verejného poriadku a verejnej bezpečnosti hlavnomestským okresným policajným kapitánom drovi Desiderovi Bodovi a Kolanovi Kresányimu rytiersky kríž rádu Franca Jozefa a policajnému dozorcovi Edmundovi Schmidtovi korunový zlatý záslužný kríž.

Vyzvanie.

Dňa 5-ho septembra bežiaceho roku pohne sa do Mária-Celly, tak zvaná «pezinská» čili «podhorská» processia slovenského jazyka veriacich. Po dioseckej a trnavskej železničnej dráhe cestujúci pútníci spoja sa na prešporskej železničnej stanici, odkiaľ potom ráno o 7 hodine 15 minútach spoločne pohnú sa do Viedne, a cez Mödling, Sv. Kríž, Lilienfeld a Pürnite popri vrchoch Sv. Anni, Joachima a Jozefa dňa 7-ho septembra dojdú do Mária-Celly, kde hneď aj slávnostný vchod pri žiare sviec slávnny sprievod vydržiavať budú. Deň 8. septembra strávia pútníci v Mária-Celly; dňa 9-ho ale ráno pohnú sa zpiatky cez Lunz, Waidhofen, navštvíiac milostivé miesta sv. Trojice a Mária-Taferl a dňa 11-ho večer o 6 hodine 28. minútach prídu do Prešporku, odkiaľ s večernými vlakmi môžu cestovať domov.

Cesta z Prešporku do Prešporka stojí 6 zl. 15 kr. Každý pútník vymení si sám železničnú vstúpenku. Kto by si však mnohonásobné vymenovanie vstúpeniek chcel oblahčiť, nech pošle po predku 6 zl. 15 kr. farskému úradu do Schweinsbachu (p. Bazin) ktorý potom o vymenovanie vstúpeniek sa postará.

Ohľadom na to, že by veľmi žiadúco bolo, aby tí ktorí z príležitosti jubilea Nepoškvrneného Počatia do Ríma putovať nemôžu, aspoň na niektoré milostivé miesto Panny Marie putovali, nižšie podpísaní, akožto duchovní vodcovia tejto púti s úctou vyzývame katolíkov slovenského jazyka, aby sa na tejto púti čím hojnejšie súčasťnili.

Viktor Masárik,
farár schweinsbachský.

Ján Martinkovič,
farár voderadský.

Ponižená prosba.

Velice smutný deň mali obyvatelia Starej Vsi dňa 5. júla. Asi o 12-tej hodine v poludní vybuchol u jedného žida oheň a za krátky čas asi za poldruhej hodiny 49

domov s bočnými budovskami padlo ohňu v obeť, asice tá čiastka ku Mafašovcom. Oheň sa velice rýchle širil. Na nešťastie prešiel oheň aj na druhú stranu cesty, následkom čoho nebolo možno k domom doísť a tak nič nebolo možno ochrániť pred ohňom. Premnohým nič nezostalo, iba tá zem, na ktorej dom stál a to, čo na sebe mali. Veľká bieda panuje teraz tam. Mnohí nemajú čo do úst položiť, nemajú s čím svoje plačúce, chleba pýtajúce deti utišiť, nemajú sa s čím odievať, nemajú kde svoje utrúpené, prestrašené kosti k odpočinku položiť. Mnohí sú celkom na almužnú milosrdných ľudí odkázaní. Kto nemá kamenné srdce, nech sa smiluje nad tými ubohými svojimi spolubratmi a spolusestrami v Kristu. Nech nečaká kým zaklopú uňho, ale nech im prispeje čím skorej k pomoci. Kto má viac nech viac udeľuje, kto menej, menej, ale každý podľa možnosti svojej. Však čo tým ubohým nešťastlivým dáme, to je v očiach božích tak, ako keď by sme to samému Pánu Bohu dali. On aj toho najostatnejšieho haliera, ktorého s úprimnej kresťanskej lásky k bližnému dáme, nenechá bez hojnej odplaty. Milodary pre tých nešťastlivých sa majú poslať na Katolícky farský úrad v Starej-Vsi (Szepes-Ófalu) Spiš.

Ešte ráz vám všetkým milí bratia a sestry v Kristu privolávam, smilujte sa nad ubohými vyhorelcami staroveškými!

Jeden úprimný priateľ nešťastlivých.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	... ..	4 koruny
na pol roka	... ..	2 koruny
na štvrt' roka	... ..	1 koruna.

«Kreštan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker. Géza-utcza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno-a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatiť, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po-bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tovej požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatiť. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

DOPISY.

Staškov.

Pochválen Pán Ježíš Kristus!
Velavážený Pán Redaktor!

Jestli za dobré uznáte, ráčte prosím tieto moje riadky v Kresťane uverejniť.

Z našej obce Staškova málo čo kedy čítame v «Kresťane» našom. Teraz ja chcem Vám sdeliť u nás jednu radostnú novinu. Je ono už to trochu prineskoro, no robotnému človekovi sa to azda prepáči. Teraz pri poľných prácach nemá človek času písať, kedy by chcel a tak nemôže zprávy tak za horúce podávať, ako rodený novinár. Teda neskoro, ale naozaj.

Náš páňko, už akožto páň farár, svojim ich doberajúcim priateľom vraj hovorievajú, že oni na Staškove len po svojej smrti budú zázraky robiť. Touto nie prázdnu výpoveďou zaiste cieľia na to, že dobré semeno, ktoré počas svojho duchovného účinkovania rozsievali a rozsievajú vo svojej farnosti, azda len až po ich smrti bude prinášať očakávané ovocie, pretože pôda u nás je veru dosť tvrdá a zanedbaná. Čoho dôkazom je aj tá okolnosť, že politické vrchnosti na našej biednej fare najradšie vidia takých ľudí, ktorí by im inde mohli byť nebezpeční.

No, páňko náš nemusia ani svojej smrti čakať, už aj za života jejich dialy sa na Staškove zázraky. Prajeme im zo srdca dlhý život, aby sa aj tie ostatné ich nádeje ešte za jejich života splnili. Zázraky tieto, ktoré chcem mojím slabým perom opísať, boli tie, ktoré činil u nás Boh v našej farnosti v prvej tretine mesiaca augusta skrz troch horlivých páťrov missionárov. Mali sme totiž ľudové missie, ktoré vydržovali traja otcovia redemptoristi z Prahy: staručký páter rektor Tomašek, ktorého vzletné kázne známe sú už po celých našich Horniakoch a dvaja jeho mladí súdruhovia; páter Hradilák a páter Vachalec, ktorí tiež dlho budú v pamäti našej. Už samé vydržovanie sv. missii bola nám veľká radosť, lebo na Staškove takejto slávnosti ešte jakživ nebolo. I to pokrok doby! Tým väčšiu radosť spôsobilo nám neunávných páňov missionárov účinkovanie, v ktorom sme mali vyše týždňa účasť. Kto zná našich Kysučanov a Staškovanov zvlášte, ten vie, čo takéto missie u nás znamenajú. Staškovana si bez páleného ľudia ani nemožu predstaviť. My sme azda jedni z tých najprvších pálenkárov na okolí. V tomto ohľade azda len Rakovania a Čačania by mohli ísť s nami na palec. Nie predarmo sme susedia! Ale sa potom aj tak máme. Ten ľud, ako by už mal tou čertovicou aj krv nakazenú.

Odpusťte, že sa takto dôverne priznám tejto našej cnosti; aj to je už výsledok tých svätých missii. Lebo k

svojej vine priznať sa, je prvý znak polepšenia. A toto polepšenie v našej obci, buď Bohu chvála, od sv. missii značne poznať a s pomocou Božou o pár rokov azda aj u nás to bude ináč, nielen v duševnom, lež aj v hmotnom ohľade.

Že prenikavý hlas missionársky jak hlboko siahol do duší našich, toho dôkazom sú tie veľké stá ľudy, ktoré počas tých svätých dní k svätým sviatosťam pristupovali a zkazonosnej pálenky sa odriekaly. Dojímavé slávnosti opisovať je moje pero slabé. Len tolko pripomeniem, že na missie chodily veľké húfy ľudy aj zo susedných obcí, a že tohoto leta podobné pobožnosti byly aj v Ochodnici, v Nesluši a na Makove. V posledných dvoch dedinách bolo už obnovenie missii, aké bude na rok, jak nás bude Boh živiť, aj u nás.

Keď končím môj dopis, za milú povinnosť si držím v mene mojich spolufarníkov veľkú vďaku a uznanie vyslovíť predovšetkým neunávnym páňom missionárom. Akú ťažkú prácu títo prekonali, to mi jednoduchí ľudia pochopiť ani oceniť nevieme, lebo u nás sú ľudia takého smýšľania, že čo je od páňa, to nerobí nič a čo aj robí, to nenie vraj práca, dľa našej mysle, len to je robota, čo sa kolom dvihá. Srdečnú vďaku ďalej vyslovujem nášmu milému páňu farárovi Justinovi Fridrichovskému, ktorý nám túto radosť a duševnú rozkoš usporiadal. Mojím spolubratom Staškovanom ale prajem, aby im tie sväté missie osožné, k polepšeniu života a k dušnému spaseniu prospesné byly.

Jozech.

***

Hliník, 22. aug.

Pochválen Pán Ježíš Kristus!
Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Opovažujem sa mojím milým spolučitateľom «Kresťana» aj o našej obci niečo zdeliť.

Žatvu sme mali veľmi dobrú, aj mlatbu sme už od-bavili; no chválabohu aj oziminy nám dobre sypali, tak-tiež aj slama je dobrá, každý kríž (rátajúc 16 snopov) dá jeden metrický cent i vyše. Raže tiež byly dobré, len jariny bolo málo na slamu, ale zrna zato daly aj tie ešte obstojne. Sena tiež bolo, ďateľiny prvej podobne, ale teraz mládze kosíť nebudeme a z ďateľín je už tiež nič. Krumple, kukurica, fazuľa vychodia na zkažu, z ktorých veľmi malý úžitok mať budeme. Pasienky sú po horách a bánach už všetky spálené následkom veľkých horúčostí. Páň minister dovolil pásť, ale naša vrchnosť obecná nám nechce dovoliť. Dňa 18. augusta spáchlo trochu dažďa, ale pre tak vyprachlú pôdu bolo to veľmi málo.

Vo Svätom Kríži, od nás asi na 10 kilometrov vzdialenom zabil hromový blesk 2 kravy.

Nuž milí bratia, pýtam sa vás, čo môžeme za príčinu pokladať tejto suchote, a tomu celému nazývaniu jaké teraz máme? Ak je ktorý bohatsší, na chudobnom sa pomstí; ak je mocnejší, slabšieho ubíja; ak je predstavený poddaných za nič nemá. U nás náboženstvo učí sa do týždňa 2 hodiny, aj to všetko maďarsky, takže tie dieťky

nevedia z toho zhola nič. Slovom o Bohu a jeho láske nič sa neučia, z čoho vysvitá jedine len všetko zlé ako pre dievky tak aj pre svet. Lebo takých učencov veľa ľudí počúva. Veď aj v našom kostole rim. kat. náš pán organista spieva po maďarsky hockedy, čo ľud nerozumie, s čím len ukráca nášmu náboženstvu, našej svätej viere, lebo on veľmi dobre vie, že sme my všetci Slováci a tak nerozumíme ináč ako slovensky a tak by aspoň služby Božie mali sa odbavovať v tej reči akú cirkevníci hovoria. Však ani tí spevári čo s ním spievajú nevedia či Pána Boha chvália a či urážajú, lebo nevedia nič. K tomu ako cirkevný pán učiteľ nie žeby aspoň v kostole, keď niečo tam zbadá, zahriakol nezbedníkov, ale nerobí si z toho nič, ako by to ani nevidel.

Nuž potom sa nikto nemôže tomu diviť, že sa dnes zlo tak veľmi rozmáha, lebo veru keď sa mládeži nepredchádza dobrým príkladom, stane sa ľahostajnou proti svojemu náboženstvu, a kto si nectí náboženstvo, ten stane sa neverným aj Pánu Bohu.

Pane Bože buď nám milostivý a zbav nás od všetkého zlého!
Jeden prítomný.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

V. P. v P. Adressujte takto: Krajinské hodvábnické dozorstvo (Országos selyem tenyésztési felügyelőség, Szegszárd).

Odberateľ. O takých veciach nebudeme hádky viesť. Vážny časopis nemení tak ľahko svoj zovnajšok. A že by sme boli obsahom takí, to môže hovoriť len nenávisť alebo úplnú neznalosť vecí. My máme pred očima ľud, spokojnosť a uznanosť nášho obecnstva, našich vždy početnejších odberateľov a čitateľov je pre nás najväčším uspokojením a zadosť učením.

Mladoženích. Predne, nevieme, kto ste, a po druhé: do ženy miešať sa nemôžeme.

K. S. v T. Zásielka došla. Uverejníme budúce, ráz jedno, ráz druhé; to tretie vystane.

Na Turzovku. Srdečná vďaka za rozpomienku!

Kostolník. «Posol Svätého Antona» kalendár vynde z tlače len koncom septembra. Počet zaznačili sme si.

F. B. v P. Podobne.

Rozmary a žarty.

Trompf.

Plešivý stretnul sa s červenohlavým, ktorý sa mu chce vysmievať.

— No tam tiež nebolo veľa vlasov, odkiaľ ideš?

— Čerta nie! ale byly samé červené, a ty ma som si nechcel hlavu pošpatif.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričné knižku predáva.

Ztratené peniaze. Rozprávka. Napísal August Horislav Škultéty. Cena 10 halierov. Dostať u Jozefa Gašparik v Turč. Sv. Martine.

Mapu bojišťa rusko-japonského dostať v knižkupectve Klimeš a Pivko v Lipt. Sv. Mikuláši. Cena s poštou 70 halierov. — Tamtiež dostať veľmi podrobnú mapu v nemeckom vydaní za 2 koruny 20 halierov s poštou,

U redakcii: «Posol Svätého Antona», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28 dostať tieto knižočky:

1. «*K čomu vedie opilstvo?*» Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.

2. «*Chlieb Svätého Antona.*» Zfotografoval Zaosek. Cena 12 halierov.

3. «*Trnavský bál*», veselá rozprávka, a «*Dva Listy*». Napísal Zaosek. Cena 12 halierov.

4. «*Historia Drotára*». Nakreslil Zaosek. Cena 12 hal.

5. «*Slovo ku kresťanským robotníkom*». Napísal Edvard Sándorfi. Cena 16 halierov.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Nábožné výlevy. Práve teraz vyšlo XI. vydanie. Kniha táto je pre každého katolíckeho kreštana s katolíckym spevníkom k potrebeniu v kostole i doma. Veľkosť 1288 strán. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 4 kor. 20 hal., viaz. vyt. v koži s mramorezom 5 kor. 60 hal., v koži so zlatorezom 6 korún a chagr. so zlatorezom a spínkov 7 korún, kosteným križikom a v skvôstnej väzbe 11 korún.

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «*Posla božsk. Srdca Ježišovho*». Cena 10 hal. Pre knižku takto píšete: Redakcia «*Posol božsk. Srdca Ježišovho*» Trnava, (Nagyszombat).

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

«**Lacík**» rozprávka. Napísal August Horislav Škultéty.

Tlačou a nákladom J. Gašparika, knihkupca a hnihtlačiara v Turčianskom Sv. Martine, u ktorého sa predáva po 10 halierov. Táto rozprávka je veľmi poučná pre rodičov, aké zlé následky má keď si svoje dieťky zle vychovávajú. Knižičku túto vrele odporúčame našim čitateľom.

Dejiny milostného miesta Blahoslavennej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knižtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XVI. číslo 6. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Veselá knižnica. Vydáva Augustin Paulovič. Humoristické prednášky. Sošit XXIV. v Trnave. Tlačou a nákladom A. Horovitz. 1904.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižička formátu malej 8-o na 138 stránkach s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a prakticky. Za touto knižičkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; aekoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostali, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižičku priateľom ľudu do pozornosti.

Malé Hodinky k úcte najsvätejš. Srdca Ježišovho. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho» III-tie vydanie, v Trnave (Nagyszombat), cena 4 haliere.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarňi u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stránkach s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «Posla b. Srdca J.» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krem pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite údom III. radu sv. Františka.

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «Posla Sv. Antona». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «Posol Sv. Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tiská K 10·90—11·85, peštianska K 10·96—11·15, belehradská K. 9·25—9·65, banátska (76 kilogramová) K. 11·15—0·00. — *Raž:* K. 7·80—0·00. — *Jačmeň na kým* K. 6·90—8·35. — *Ovos:* prvotriedny 6·60—7·80, druhotriedny 7·10—7·15. — *Kukurica:* K. 6·20—6·65. — *Repica:* K. 10·25—10·80. — *Prosó:* K. 5·80—5·70

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	14·00	14·70	14·20	13·80	13·40	13·00	12·40
				č.	7	7½	8
				K.	11·80	9·40	6·00

Otruby: K. 4·70, hrubé K. 4·70.

Datelinové semä: lucerna K. 53·00 do 58·00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 3·00—4·00, žlté K. 4·60—6·00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely bôb: K. 7·75—8·00, tmavý K. 6·50—6·80, drobný K. 8·50—9·00, tarkavý K. —. — **Hrach:** K. 19·—13·00. — **Šošovica** veľká čistá K. 14·00—15·00. — **Konopné semä:** K. 9·00—9·25. — **Lanové semä:** prima K. 09·00—09·50. — **Rasca:** K. 29·00—30·00. — **Mak:** sivý K. 24·50—25·00, modrý K. 26·00—27·00. — **Ladník:** K. 7·00 do 7·50. Vsetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** rafinovaný K. 69·00—69·50, kockový K. 71·00—71·50, kandis biely K. 72·00, žltý K. 68·50 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 44·50 ruský (***) K. 42·00 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 10·45—10·50, slavonský (1903) K. 14·25—14·75 za 50 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K. 61·00 do 61·50.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako sňah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Oznamy prijíma „Krest'an“
 administracia

Budapešť, Szentkirályi-ulica 28/a. číslo.

Majetok na predaj.

Príhodná kúpa majetku, pozostávajúceho z 50 jutár dobrej orácej zeme, lúk a ovocnej zahrady. Majetok predá sa **hneď** zo slobodnej ruky, jedno jutro za 100 zl. — Blížšie vysvetlenie podá

FILIP ENGL, Ruševo
(Migalovce) ČAGLIN, Slavonia.

Treba žiadať

vo vlastnom záujme

Pôvodnú Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

len v bálíkoch ochranným znakom farára Kneipp a menom Kathreiner opatrených, chraňme sa nadevšetko jakékoľvek bezcenné napodobnenia odobierať.

14.11/c

Opravená elektrická vačková lampa.

Po pritlačení jedným prstom vydáva jasné elektrické lúče. Úplne nebezpečná! Sila svetla je 2 1/2 voltov. Sila svetla je

úplne neodvislá od vetra a od počasia, snahu alebo dažďa. Cena jednej úplne opatrenej elektrickej lampy je 3 koruny, so zväčšujúcou čočkou 4 kor.

Náhradná

bateria 1 kor.

POZOR! Ne-

kupujte bez-

cenné napodobneniny, my dobre

stojíme, zakiaľ by náhradná

bateria musela byť potrebná,

za tri mesiace svetlo vydávajúce.

Jediné hotové zariadenie. Roz-

posiela sa na dobierku cestou

F. Schwartz, elektrický-ruko-

delný dom. Viedeň, IX/4, Sechs-

schimmelgasse 23/G. prizemie.

Na 60-dňovú próbu

zašlem každému nové, Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Reмонтir hodinky, s peknou retiazkou a schránkou za 2 zl. 50 kr. poštovou dobierkou. Tri kusy 6 zl. 75 kr. šest' kusov 12 zl. — Najpríhodnejšie hodinky do práce pre jedného každého. S ročnou písomnou zárukou. V páde

nezodpovedania, peniaze sa nazpät vráti. Objednať možno len v hlavnom sklade spojenej dielne na hodinky Roskopf

Leopold Mayer,

cis. a kráľ. spoľahlivý a statočný zaopatrovateľ

Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 187/P.

Chráňme sa od padelateľov.

Každá rodina

mala by vo vlastnom záujme len

Kathreiner

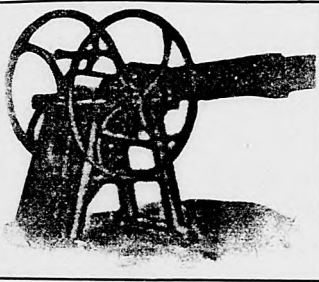
Kneipp sladovú kávu

akžto dodavok ku dennej káve potrebovať.

04.1/d

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských dražšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mlátačky** s oceľovými guľčikovými ložiskami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dla najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje na siatie**. **Pluhy**, **brány**. **Stroje na rezanie kapusty**. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Zežné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na **lámanie stromovej kôry**.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov

v Bytči (Nagy-Bittse).